

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО
ІНФОРМАЦІЙНИЙ ЦЕНТР З ПИТАНЬ КУЛЬТУРИ ТА МИСТЕЦТВА

ІНФОРМАЦІЙНИЙ СПИСОК
статей з питань культури та мистецтва

Вип. 63

Видається з 2001 р.

КИЇВ 2025

Інформаційний список включає статті інтернет-версій з наукових журналів, видань, що продовжуються, та збірників закладів вищої освіти культури та мистецтва України.

З матеріалами можна ознайомитися за наведеними посиланнями.

Укладач

Т. Б. Благодарєва, головний бібліотекар
відділу ДІФ Інформцентру з питань
культури та мистецтва

Відповідальна за випуск

В. М. Іващенко, заступник
генерального директора

Наша адреса: 04070, Київ-70,
Боричів узвіз, 13,
Інформаційний центр з питань
культури та мистецтва, кімната 105/1
e-mail: dif@nplu.org

КУЛЬТУРА. ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ

1. Майструк, Богдан Юрійович. Креативність і культура: трансформація цінностей у XXI столітті [Електронний ресурс] / Богдан Юрійович Майструк // Вісн. НАКККиМ : наук. журн. – 2025. – № 2. – С. 174–180. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 07.10.2025. – Режим доступу:

https://nakkkim.edu.ua/images/Instytuty/nauka/vydannia/visnyk/Visnik_2025_2-DOI-3.pdf

Наукова новизна дослідження полягає у комплексному осмисленні креативності як глобального соціокультурного ресурсу, що відповідає викликам сучасності та сприяє сталому розвитку. Вперше окреслено можливості використання результатів для формування державної політики у сфері культури та інновацій, а також підвищення ефективності культурних проєктів на місцевому рівні. Зроблено висновки, що креативність у XXI ст. виконує функцію інтегратора інновацій, культури та ідентичності. Успішне впровадження креативного потенціалу на державному рівні сприяє розвитку культурної сфери, соціальній згуртованості та стійкості національних культур. Україна має значний потенціал для використання світового досвіду у формуванні власної моделі креативної політики. Світовий досвід показує, що інвестування у креативність сприяє культурному розмаїттю, інклюзивному зростанню та подоланню соціальних розривів. В українському контексті, особливо в умовах війни, креативність набуває етичного значення, виступає засобом культурної стійкості та репрезентації національної гідності. Сучасна креативність формує нову систему цінностей, яка ґрунтується на гібридній культурі, глобалізації та соціальних змінах. Ефективна культурна політика повинна поєднувати глобальний досвід із локальними ініціативами, спираючись на принципи відкритості, інклюзивності, сталого розвитку та культурної автономії.

Креативні індустрії

2. Головач, Наталія Миколаївна. Потенціал креативних індустрій у модернізації мережі закладів культури територіальних громад в умовах воєнного стану [Електронний ресурс] / Наталія Миколаївна Головач // Вісн. НАКККиМ : наук. журн. – 2025. – № 2. – С. 52–58. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 06.09.2025. – Режим доступу:

https://nakkkim.edu.ua/images/Instytuty/nauka/vydannia/visnyk/Visnik_2025_2-DOI-3.pdf

У результаті проведеного дослідження з'ясовано, що в Україні дедалі актуальнішими стають питання розвитку креативних індустрій у регіонах, які все більше інтегруються в розвиток територіальних громад, так як мають значний потенціал, адже формують імідж регіонів, сприяють підвищенню їх конкурентоспроможності, культурному розвитку, завдяки використанню креативних технологій. Разом з тим, креативні індустрії можуть впливати на

розвиток культурних практик на місцях, а традиційні заклади культури, можуть стати платформою для їх розвитку в громадах. Проте нині триває пошук кращих практик модернізації мережі закладів культури в громадах, які б сприяли оптимізації витрат на їх утримання, культурному розвитку громад та забезпеченню доступності культурних послуг для населення та задоволення їх культурно-дозвілєвих потреб. А для збереження та розвитку культури, зокрема і в територіальних громадах, в умовах воєнного стану, вже зараз необхідно розробляти інноваційні проєкти, розвивати міжнародне партнерство та реформувати систему фінансування цієї галузі.

3. Яцевський, Ярослав Вікторович. Цифрові спільноти як середовище креативних соціокультурних практик [Електронний ресурс] / Ярослав Вікторович Яцевський // Вісн. НАКККиМ : наук. журн. – 2025. – № 2. – С. 200–211. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 08.09.2025. – Режим доступу:

https://nakkkim.edu.ua/images/Instytuty/nauka/vydannia/visnyk/Visnik_2025_2-DOI-3.pdf

У статті здійснено комплексний аналіз цифрових спільнот як середовища креативних соціокультурних практик у сучасному суспільстві, особливу увагу приділено креативним практикам, які набули нового сенсу під час повномасштабної війни, що дало змогу переосмислити творчу діяльність як форму громадянської активності, соціального впливу та культурного самовираження в умовах цифровізації.

Див № 1.

Культура і суспільство

4. Богуцький, Артем. Соціокультурні практики нової «нормальності» : адаптація до довготривалого воєнного стану [Електронний ресурс] / Артем Богуцький // Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку : наук. зб. / Рівнен. держ. гуманітар. ун-т; Ін-т культурології НАМУ. – Рівне, 2025. – Вип. 50. – С. 302–311. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 31.10.2025. – Режим доступу:

<https://zbirnyky.rshu.edu.ua/index.php/ucpmk/issue/view/28>

Досліджено феномен «нової нормальності», який пов'язаний з виникненням нових та зміною старих культурних практик в українському суспільстві в умовах повномасштабної фази російсько-української війни. Беручи за основи концепції культурної травми, рутинізації та габітусу, дослідження показує, що «нова нормальність» є комплексним феноменом, що виникає як результат діалектичної взаємодії між руйнацією і відтворенням культурних практик в умовах екзистенційної боротьби за незалежність та національну ідентичність. Результати здобуті в межах дослідження мають важливе теоретичне значення, яке допоможе краще аналізувати культурні трансформації в умовах війни.

5. Бондаренко, Олег Олександрович. Трансформація ціннісних орієнтацій українського суспільства в контексті соціокультурних змін початку XXI століття [Електронний ресурс] / Олег Олександрович Бондаренко // Вісн. НАКККиМ : наук. журн. – 2025. – № 2. – С. 99–106. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 27.09.2025. – Режим доступу:

https://nakkkim.edu.ua/images/Instytuty/nauka/vydannia/visnyk/Visnik_2025_2-DOI-3.pdf

У статті проаналізовано трансформацію ціннісних орієнтацій українського суспільства на початку XXI ст. з урахуванням соціокультурних чинників: війни, цифровізації, глобалізації та розвитку громадянського суспільства. Ціннісні орієнтації українського суспільства зазнають багатовимірної трансформації, що відображає адаптацію до нових соціокультурних реалій. Освітні, культурні та цифрові інститути відіграють ключову роль у стабілізації та оновленні ціннісної парадигми, що є основою національної ідентичності.

6. Шмандровський, Андрій Степанович. Формування культурної стійкості та національної ідентичності через інститути громадянського суспільства [Електронний ресурс] / Андрій Степанович Шмандровський // Вісн. НАКККиМ : наук. журн. – 2025. – № 2. – С. 194–199. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 07.10.2025. – Режим доступу:

https://nakkkim.edu.ua/images/Instytuty/nauka/vydannia/visnyk/Visnik_2025_2-DOI-3.pdf

У результаті дослідження встановлено, що інститути громадянського суспільства відіграють ключову роль у процесі формування культурної стійкості та збереження національної ідентичності, особливо в умовах соціополітичної нестабільності, воєнних конфліктів і гібридних інформаційних загроз. Громадянське суспільство не лише підтримує культурне життя на локальному рівні, а й створює умови для інституційної тяглості, смислової орієнтації та громадянської мобілізації. У культурологічному вимірі культурна стійкість постає як багатовимірний феномен, що охоплює ідентифікаційні, етичні, комунікаційні та адаптаційні компоненти, і в цьому контексті саме інститути громадянського суспільства стають простором перетину національної культури, повсякденних практик і символічного означення, забезпечуючи культурну тяглість в умовах постійних викликів, екзистенційних загроз та інших динамічних суспільних змін.

Див. № 12, 18, 25.

Новітні технології в культурі і мистецтві

7. Бугайова, Оксана Іванівна. Блоги як пізнавальний ресурс у контексті сучасної цифрової культури [Електронний ресурс] / Оксана Іванівна Бугайова, Микола Вікторович Бугайов // Вісн. НАКККиМ : наук. журн. – 2025. – № 2. –

С. 46–51. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 06.09.2025. – Режим доступу:

https://nakkkim.edu.ua/images/Instytuty/nauka/vydannia/visnyk/Visnik_2025_2-DOI-3.pdf

В статті зроблено висновки, що у сучасному інформаційному суспільстві блоги постають як форма цифрової комунікації, що активно транслює знання, формує культурні орієнтири, використовуючи власні специфічні когнітивні механізми їх вироблення. Пізнавальний потенціал блогів посилено такими їх ознаками, як комунікативність, наявний образ автора, спрямованість контенту на певного користувача, емоційність подачі інформації, інтерактивність та доступність. У контексті цифрової культури блоги постають як майданчики для формальної і неформальної освіти. Як складник сучасної цифрової культури, вони на сьогодні відіграють важливу роль у формуванні культури споживання інформації, поширенні матеріальних і культурних цінностей суспільства, сприяють їх переосмисленню в умовах глобалізованого інформаційного простору.

8. Horban, Yurii. Transformation of information culture under the influence of technological innovations = Трансформація інформаційної культури під впливом технологічних інновацій [Електронний ресурс] / Yurii Horban, Oksana Oliinyk // Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку : наук. зб. / Рівнен. держ. гуманітар. ун-т; Ін-т культурології НАМУ. – Рівне, 2025. – Вип. 50. – С. 420–426. – Назва з екрана. – Текст англ. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 11.11.2025. – Режим доступу:

<https://zbirnyky.rshu.edu.ua/index.php/ucpmk/issue/view/28>

Досліджено ключові загрози інформаційній безпеці на індивідуальному та суспільному рівнях, що виникають у цифровому середовищі, включаючи питання приватності даних і кібербезпеки. Окреслено динаміку сучасного інформаційного ринку, зокрема проблеми монополізації платформ та їхнього впливу на формування суспільної думки. Доведено, що стійкість інформаційної культури залежить від здатності суспільства критично осмислювати технологічні впливи та адаптувати соціальні інститути, розвиваючи механізми етичної рефлексії та відповідального використання технологій. Результати дослідження сприятимуть розробці освітніх стратегій і культурних політик для формування адаптивної та критичної інформаційної культури.

9. Осипова, Євгенія. Цифрова культура в контексті глобалізації: зміна ідентичності та культурних практик в українському суспільстві [Електронний ресурс] / Євгенія Осипова, Наталія Пахота, Тетяна Семенчук // Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку : наук. зб. / Рівнен. держ. гуманітар. ун-т; Ін-т культурології НАМУ. – Рівне, 2025. – Вип. 50. – С. 533–539. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 11.11.2025. – Режим доступу:

<https://zbirnyky.rshu.edu.ua/index.php/ucpmk/issue/view/28>

Розглянуто цифрову культуру як соціокультурний феномен, що виник під впливом глобалізаційних процесів, технологічного прогресу та інформаційної революції. Проведено аналіз основних чинників, що зумовили трансформацію культурних практик. В роботі підкреслено, що цифрова культура стала не лише важливим інструментом модернізації, але й засобом для самовираження, адаптації, соціальної мобілізації та національного опору в умовах кризових ситуацій. Особливу увагу приділено українському контексту, де цифрова культура виконує роль платформи для комунікації, освіти, розвитку креативності та підтримки національної ідентичності в умовах війни й глобального інформаційного впливу. Наведено статистичні дані, що відображають динаміку цифровізації українського суспільства та його інтеграцію до глобального культурного простору. Визначено ключові напрями розвитку цифрової культури як важливого чинника стійкості й культурного відродження України в умовах цифрової епохи.

Див. № 3, 5, 9, 12, 16, 17, 19, 24, 30, 32, 40, 41, 48.

НАЦІОНАЛЬНІ ПИТАННЯ КУЛЬТУРИ ТА МИСТЕЦТВА. МОВНІ ПИТАННЯ. ВІДНОВЛЕННЯ ТА ЗБЕРЕЖЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПАМ'ЯТІ

10. Кравець, Ірина. Політика культурної пам'яті як спосіб відновлення культурної ідентичності і подолання наслідків геноциду [Електронний ресурс] / Ірина Кравець // Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку : наук. зб. / Рівнен. держ. гуманітар. ун-т; Ін-т культурології НАМУ. – Рівне, 2025. – Вип. 50. – С. 311–318. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 31.10.2025. – Режим доступу:

<https://zbirnyky.rshu.edu.ua/index.php/ucpmk/issue/view/28>

Проведено аналіз наявних політик культурної пам'яті в постгеноцидних суспільствах, а також механізмів їх реалізації у контексті відновлення й збереження культурної ідентичності для подальшої імплементції в українському контексті. Проаналізовано релевантні для дослідження наукові напрацювання в межах вивчення проблеми культурної пам'яті. Визначено культурну пам'ять як значущий травматичний або ж сакральний досвід суспільства, що передається з покоління в покоління через механізми таких соціальних інститутів як ритуал, політика, мистецтво тощо. Спираючись на теорію геноциду Р. Лемкіна та наявні приклади геноцидних практик (Голокост і геноцид українського народу) в історичному контексті, доведено їхній негативний вплив на культурну ідентичність представників пригноблених етносів чи націй. Досліджено ключові підходи до розуміння поняття політика культурної пам'яті, а також проаналізовано окремі приклади пам'яткових політик в Ізраїлі та Руанді.

11. Підсуха, Оксана. Українська художня спільнота в Сполучених Штатах Америки: інституційні трансформації [Електронний ресурс] / Оксана Підсуха //

Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку : наук. зб. / Рівнен. держ. гуманітар. ун-т; Ін-т культурології НАМУ. – Рівне, 2025. – Вип. 50. – С. 264–271. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 31.10.2025. – Режим доступу:

<https://zbirnyky.rshu.edu.ua/index.php/ucpmk/issue/view/28>

У статті оприлюднено маловідомі матеріали з проблеми та введено до наукового обігу інформацію про сучасні мистецькі інституції, засновані українцями в Сполучених Штатах Америки; систематизовано інституційний досвід української художньої спільноти в США та виявлено його особливості в різні історичні періоди. Проаналізовано процес інституціоналізації діяльності української мистецької спільноти у США після Другої світової війни й до сьогодні. Наголошено на найбільш впливових і значущих організаціях, створених представниками третьої хвилі еміграції, які впливали на розвиток українського образотворчого мистецтва на теренах США. Уточнено їхні програмні цілі, організаційні моделі та основні здобутки. Виявлено деякі інституції, засновані в США українськими іммігрантами – фахівцями в галузі візуального мистецтва у період повномасштабної війни росії проти України. З'ясовано ідейно-програмні установки, напрями діяльності та організаційні форми новостворених структур. Констатовано, що представники третьої хвилі еміграції створили в США систему культурно-мистецьких та вузькофахових художніх організацій, спрямованих на збереження та розвиток національного образотворчого мистецтва в екзилі. Наголошено, що сталі українські музейно-архівні структури в США на сучасному етапі переживають етап трансформацій, інтегруючи українське мистецтво в глобальний контекст та привертаючи увагу американського суспільства до теми російсько-української війни. Нові мистецькі інституції, засновані українськими іммігрантами в США на тлі російсько-української війни, демонструють активний діалог з широкими колами американської спільноти та вписують українську тему в світову мистецьку тканину.

Див. № 6.

ОРГАНІЗАЦІЯ І УПРАВЛІННЯ В ГАЛУЗІ КУЛЬТУРИ

12. Антощук, Віктор Петрович. Інноваційна діяльність культурно-мистецьких інституцій як чинник модернізації соціокультурного простору України на початку XXI ст. [Електронний ресурс] / Віктор Петрович Антощук // Вісн. НАКККиМ : наук. журн. – 2025. – № 2. – С. 81–88. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 07.09.2025. – Режим доступу:

https://nakkkim.edu.ua/images/Instytuty/nauka/vydannia/visnyk/Visnik_2025_2-DOI-3.pdf

Інноваційна діяльність культурно-мистецьких інституцій України має багатовимірний характер і включає цифровізацію, соціокультурні ініціативи, освітні програми, організаційні трансформації та заходи зі збереження культурної спадщини. Впровадження таких інновацій сприяє модернізації культурного сектору, підвищенню соціальної згуртованості та адаптації до

викликів ХХІ ст., проте залишається ряд проблем, пов'язаних із ресурсним дефіцитом та інституційними бар'єрами. У статті вперше запропоновано систематизовану типологію інновацій у діяльності культурно-мистецьких інституцій України, що включає технологічний, соціокультурний, освітній, організаційний та аспекти, пов'язані із збереженням культурної спадщини.

13. Шостак, Віктор. Заклади культури і мистецтв: інноваційне управління, культурні практики і креативні форми дозвілля [Електронний ресурс] / Віктор Шостак, Ольга Москвич, Наталія Столярчук // Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку : наук. зб. / Рівнен. держ. гуманітар. ун-т; Ін-т культурології НАМУ. – Рівне, 2025. – Вип. 50. – С. 353–361. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 31.10.2025. – Режим доступу:

<https://zbirnyky.rshu.edu.ua/index.php/ucpmk/issue/view/28>

Представлено аналіз поточного стану та викликів в управлінні закладами культури та розвитку культурних практик в Україні, пропонуючи розуміння інноваційних підходів та потенціалу культури для соціально-економічного розвитку на місцевому рівні; висвітлено потенціал проєктів міжнародної співпраці, таких як ініціатива Ради Європи «Створення культурного капіталу» та розробка Культурного порталу, як нових інструментів культурного обміну та розвитку в Україні. Матеріали статті можуть бути корисними для освітян, політиків та культурних менеджерів у розробці нових стратегій управління й фінансування закладів культури, сприяння креативним формам дозвілля та посилення ролі культури в місцевому соціально-економічному розвитку.

Див. № 23.

Регіональна культурна політика, культурно-мистецьке життя громад

Див. № 2.

Правові питання галузі

14. Вільчинська, Ірина. Функціонування клубних закладів України в умовах сучасного правового поля [Електронний ресурс] / Ірина Вільчинська, Анна Святненко, Марія Стаховська // Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку : наук. зб. / Рівнен. держ. гуманітар. ун-т; Ін-т культурології НАМУ. – Рівне, 2025. – Вип. 50. – С. 347–353. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 31.10.2025. – Режим доступу:

<https://zbirnyky.rshu.edu.ua/index.php/ucpmk/issue/view/28>

В роботі зроблено спробу комплексно дослідити основні законодавчі акти, які координують діяльність закладів культури; розглянуто підзаконні акти, що регулюють фінансування, кадрову політику та матеріально-технічне забезпечення клубних закладів. Проаналізовано слабкі сторони чинного законодавства, які ускладнюють діяльність закладів культури клубного типу,

та розроблено рекомендації щодо вдосконалення правового супроводу діяльності клубних закладів.

Освіта. Кадри в галузі культури та мистецтва

15. Бабій, Ігор Леонідович. Генеза фотографії як виду образотворчого мистецтва: від мистецьких практик до освітньої дисципліни [Електронний ресурс] / Ігор Леонідович Бабій // Вісн. НАКККиМ : наук. журн. – 2025. – № 2. – С. 257–265. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 09.10.2025. – Режим доступу:

https://nakkkim.edu.ua/images/Instytutu/nauka/vydannia/visnyk/Visnik_2025_2-DOI-3.pdf

В статті зазначено, що сучасний розвиток фотомистецтва, зокрема й українського, потребує глибшого теоретичного осмислення та інтеграції в систему вищої освіти. Аналіз дисертаційних праць і програм закладів вищої освіти засвідчив недостатню увагу до фотомистецтва, що гальмує формування національної фотошколи, розвиток профільних інституцій та представлення міжнародній культурній спільноті. Запропоновано розширити навчальні програми за напрямом 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» з акцентом на історії, морфології, збереженні та просуванні української фотографії, що сприятиме збереженню культурної спадщини, розвитку міжнародної співпраці та інтеграції українського фотомистецтва у світовий артпростір.

16. Використання інструментів штучного інтелекту під час розроблення плану персоналізованого навчання [Електронний ресурс] / Катерина Коцюбівська, Олена Тимошенко, Світлана Хрущ, Ірина Мельник // Цифрова платформа: інформаційні технології в соціокультурній сфері : наук. журн. / КНУКиМ. – 2025. – Т. 8, № 1. – С. 52–60. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 18.10.2025. – Режим доступу:

<http://infotech-soccult.knukim.edu.ua/issue/view/19520>

Основні результати дослідження демонструють, що персоналізоване навчання з використанням штучного інтелекту (ШІ) дає змогу адаптувати освітній контент до індивідуальних потреб учнів, підвищує мотивацію та успішність. Водночас такий підхід потребує вирішення питань етики, конфіденційності та рівного доступу до технологій. Упровадження персоналізованих підходів до навчання залежить від поєднання технологій, педагогічних практик і чіткого дотримання етичних норм. Підкреслено, що технології ШІ варто використовувати як інструмент підтримки навчання, а не як заміну вчителя, що забезпечує якість освітнього процесу.

17. Дяченко, Антон Володимирович. Віртуалізація освітнього простору: соціокультурні ризики та виклики [Електронний ресурс] / Антон Володимирович Дяченко // Вісн. НАКККиМ : наук. журн. – 2025. – № 2. – С.

158–166. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 07.11.2025. – Режим доступу:

https://nakkkim.edu.ua/images/Instytuty/nauka/vydannia/visnyk/Visnik_2025_2-DOI-3.pdf

В ході дослідження виявлено, що віртуалізація освітнього простору – це не лише технологічне оновлення, а глибинна культурна трансформація, що змінює природу знання, комунікації та ідентичності. Основні соціокультурні виклики цифрової освіти полягають у зниженні авторитетності традиційних джерел знання, розмиванні культурної ідентичності та втраті спадкоємності культурної пам'яті. Водночас цифрове освітнє середовище має потенціал для створення інклюзивних і поліфонічних форм культурної освіти, що можуть сприяти міжкультурному діалогу й зміцненню культурної тяглості. Визначальним чинником успішної інтеграції цифрових технологій у гуманітарний освітній простір має стати етично виважена, культурно орієнтована освітня політика, що враховує локальні культурні контексти.

18. Осаула, Вадим. Трансформація компетенцій менеджера соціокультурної діяльності в умовах розвитку штучного інтелекту [Електронний ресурс] / Вадим Осаула // Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку : наук. зб. / Рівнен. держ. гуманітар. ун-т; Ін-т культурології НАМУ. – Рівне, 2025. – Вип. 50. – С. 522–527. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 31.10.2025. – Режим доступу:

<https://zbirnyky.rshu.edu.ua/index.php/ucpmk/issue/view/28>

Виявлено суттєві зміни в компетентнісному профілі менеджера соціокультурної діяльності в умовах швидкого розвитку штучного інтелекту. Обґрунтовано необхідність формування нових професійних компетенцій на основі об'єднання гуманітарної складової та цифрових навичок. Акцентовано увагу на потребі техноетичної відповідальності, аналітичному мисленні та здатності керувати гібридними середовищами. В роботі запропоновано оновлену класифікацію професійних компетенцій менеджера соціокультурної діяльності з урахуванням алгоритмізації культурних практик.

19. Толмач, Марина. Дослідження потреб у розвитку цифрової компетентності бібліотечних фахівців [Електронний ресурс] / Марина Толмач // Цифрова платформа: інформаційні технології в соціокультурній сфері : наук. журн. / КНУКіМ. – 2025. – Т. 8, № 1. – С. 206–222. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 18.10.2025. – Режим доступу:

<http://infotech-soccult.knukim.edu.ua/issue/view/19520>

Наукова новизна дослідження полягає в комплексній діагностиці поточного стану цифрової компетентності бібліотечних фахівців та вивченні їхнього ставлення до ролі бібліотек у цифровій освіті. Дослідження не тільки констатує загальну потребу в розвитку цифрової компетентності, а й виділяє конкретні сфери, що потребують найбільшої уваги, а порівняльний аналіз рівня

компетентностей різних груп дає змогу виявити відмінності в потребах на різних етапах професійного становлення.

Див. № 5, 12.

МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

20. Підгорбунський, Микола. Розквіт українсько-польського музичного мистецтва в XVI ст. [Електронний ресурс] / Микола Підгорбунський // Вісн. КНУКіМ. Серія: Музичне мистецтво : наук. журн. – 2025. – Т. 8, № 1. – С. 70–78. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 25.10.2025. – Режим доступу:

<http://musical-art.knukim.edu.ua/issue/view/19341>

Мета дослідження – визначити основні чинники розквіту українсько-польського мистецтва наприкінці XV–XVI ст. та проаналізувати творчу діяльність співаків, музикантів і теоретиків цього періоду. Актуальність публікації пов'язана з безупинним інтересом до процесу активної співпраці українських та польських музикантів і композиторів наприкінці XV–XVI ст.

Див. № 59, 61.

КУЛЬТУРНО-ОСВІТНЯ РОБОТА. ДОЗВІЛЛЯ

Див. № 14.

НАРОДНА ТВОРЧІСТЬ. АМАТОРСТВО

21. Новакович, Мирослава. Луцька оперна студія як унікальний феномен аматорської творчості середини XX століття: регіональні дослідження [Електронний ресурс] / Мирослава Новакович, Лариса Ігнатова // Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку : наук. зб. / Рівнен. держ. гуманітар. ун-т; Ін-т культурології НАМУ. – Рівне, 2025. – Вип. 50. – С. 66–72. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 31.10.2025. – Режим доступу:

<https://zbirnyky.rshu.edu.ua/index.php/ucpmk/issue/view/28>

Репрезентовано унікальне явище музичного аматорства волинського регіону – оперну студію, що діяла у м. Луцьку в 50–60-х роках XX ст. Зазначено основні причини виникнення даного проєкту. Висвітлено творчий портрет засновника оперної студії Олександра Головерси. Розглянуто умови створення оперних постановок. Представлено головних дієвих осіб оперних вистав. Виявлено, що творчий доробок луцьких пасіонаріїв нараховував близько десяти опер, із них «Катерина» М. Аркаса, «Запорожець за Дунаєм» С. Гулака-Артемовського, «Ріголетто» та «Травіата» Дж. Верді, «Лісова пісня» В. Кирейка тощо. Вперше введено в науковий дискурс інформаційні матеріали даного феномену.

22. Хлебніков, Павло. Народна пісенна культура як феномен культурологічного знання [Електронний ресурс] / Павло Хлебніков // Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку : наук. зб. / Рівнен. держ. гуманітар. ун-т; Ін-т культурології НАМУ. – Рівне, 2025. – Вип. 50. – С.

372–381. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 31.10.2025. – Режим доступу:

<https://zbirnyky.rshu.edu.ua/index.php/ucpmk/issue/view/28>

Стаття досліджує народну пісенну культуру як багатовимірний феномен культурологічного знання, що інтегрує музичні, вербальні, обрядові та ментальні компоненти. Розкрито її роль у формуванні національної ідентичності, збереженні історичної пам'яті та духовних цінностей. Проаналізовано генезу пісенної традиції від архаїчних обрядів до християнської духовності, а також взаємодію з професійним мистецтвом. Наголошено на актуальності подальших досліджень у контексті глобалізаційних викликів та збереження автентичних форм народної творчості.

БІБЛІОТЕЧНА СПРАВА. БІБЛІОТЕКОЗНАВСТВО. ДОКУМЕНТОЗНАВСТВО

23. Биркович, Тетяна Іванівна. Особливості управління бібліотекою як соціальним інститутом: соціокультурні аспекти [Електронний ресурс] / Тетяна Іванівна Биркович // Вісн. НАКККиМ : наук. журн. – 2025. – № 2. – С. 10–18. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 06.09.2025. – Режим доступу:

https://nakkkim.edu.ua/images/Instytuty/nauka/vydannia/visnyk/Visnik_2025_2-DOI-3.pdf

Наукова новизна роботи полягає в осмисленні ролі та місця бібліотеки в системі державного управління сферою культури. Зроблено висновки, що сьогодні система управління бібліотеками в Україні має безперервний циклічний процес, що відіграє важливу роль у формуванні та управлінні сферою культури. Доведено, що державне управління бібліотеками здійснюється з використанням сучасних соціальних, культурних, інформаційних, освітніх, правових, управлінських чинників та бізнес-інструментів, має збалансовану систему індикаторів державного управління бібліотечною сферою з урахуванням особливостей її діяльності. Підкреслено, що бібліотека як соціальний інститут у сучасному державотворенні успішно реалізовує програми, котрі сприяють розвитку та зміцненню українського суспільства, збереженню культури, забезпеченню доступу до інформації, покращенню якості освіти та є осередком збереження культурної пам'яті України. Меморіальна, культурна, освітня функція бібліотеки може і не змінюватись, але в конкретних проявах бути зовсім іншою, оскільки часто змінюються не самі функції, а їх наповнення. Упровадження електронної системи управління бібліотеками та створення Платформи Єдиного електронного ресурсу бібліотечних ресурсів дозволить людям швидше знаходити книги, журнали, публікації, рукописні матеріали та інші ресурси, оскільки вони будуть об'єднані в єдину пошукову систему. Все це покращить доступ до інформації, особливо для тих, хто живе далеко від бібліотек або має обмежені

можливості для відвідування. Електронні системи управління дозволять фіксувати звернення користувачів та історію запитів, аналізувати звернення за періодами, відділами та видами послуг, що дозволить покращити якість бібліотечного сервісу та врахувати потреби громадян конкретної бібліотеки й бібліотечної справи взагалі. Все це потребує підтримки на державному і регіональному рівнях.

24. Донський, Богдан. Роль інноваційних цифрових технологій у формуванні інклюзивного простору публічної бібліотеки [Електронний ресурс] / Богдан Донський // Цифрова платформа: інформаційні технології в соціокультурній сфері : наук. журн. / КНУКіМ. – 2025. – Т. 8, № 1. – С. 9–22. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 18.10.2025. – Режим доступу:

<http://infotech-soccult.knukim.edu.ua/issue/view/19520>

В умовах глобальних суспільних трансформацій та цифровізації більшості сфер життя формування інклюзивного простору публічної бібліотеки є важливим компонентом політики України зі створення безбар'єрного простору. У цьому контексті вагоме значення має застосування інноваційних цифрових технологій та пристроїв у бібліотечних установах, що значною мірою здатне підвищити ефективність обслуговування окремих груп населення з особливими потребами. В статті визначено, що в інклюзивному просторі публічної бібліотеки інноваційні технології виступають серединною ланкою у взаємодії «користувач з особливими потребами» – «інноваційні технологічні засоби» – «послуги бібліотеки». Наголошено на тому, що інноваційні технологічні засоби є необхідною умовою для створення системи диференційованого обслуговування користувачів бібліотеки. Визначено потенційні шляхи для впровадження інноваційних цифрових технологій у простір публічної бібліотеки на основі вітчизняних досліджень та аналізу досвіду публічних бібліотек.

25. Шатрова, Марина. Інклюзивні практики в соціокультурній діяльності Рівненської обласної універсальної наукової бібліотеки [Електронний ресурс] / Марина Шатрова // Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку : наук. зб. / Рівнен. держ. гуманітар. ун-т; Ін-т культурології НАМУ. – Рівне, 2025. – Вип. 50. – С. 412–419. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 11.11.2025. – Режим доступу:

<https://zbirnyky.rshu.edu.ua/index.php/ucpmk/issue/view/28>

Визначено функцію публічної бібліотеки в створенні інклюзивного культурного простору, наданні доступу до інформації та культурних послуг; проаналізовано досвід діяльності з впровадження інклюзивних практик Рівненської обласної універсальної наукової бібліотеки. Здійснено структурний аналіз впровадження соціально-значимих громадських ініціатив з проєктної діяльності РОУНБ, розроблено низку рекомендацій щодо створення інклюзії в

бібліотеках. Зроблено спробу виокремити і схарактеризувати проєкти з інклюзивної практики досліджуваної бібліотеки.

Див. № 19.

МУЗЕЙНА СПРАВА. МУЗЕЄЗНАВСТВО. ЗАПОВІДНИКИ

26. Надольська, Валентина. Глокалізація і розвиток музейництва в Україні [Електронний ресурс] / Валентина Надольська, Світлана Гаврилюк // Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку : наук. зб. / Рівнен. держ. гуманітар. ун-т; Ін-т культурології НАМУ. – Рівне, 2025. – Вип. 50. – С. 492–499. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 11.11.2025. – Режим доступу:

<https://zbirnyky.rshu.edu.ua/index.php/ucpmk/issue/view/28>

Проаналізовано вплив глобалізації на розвиток української музейної справи. Увагу акцентовано на амбівалентності змін у вітчизняному музейництві – запровадженні у музейну діяльність новітніх зарубіжних практик та виконання музеями місії збереження, презентації і популяризації національної і регіональної історії, культурної спадщини, формування музейними засобами національної і місцевої ідентичностей. На конкретних прикладах презентовано форми інтеграції вітчизняних музеїв у міжнародну галузь культури, світовий інформаційний простір, висвітлено процеси урізноманітнення інституційних моделей вітчизняних музейних установ, видів музейної активності.

27. Озорович, Василь. Музеї Гуцульщини як засіб і форма збереження культурної спадщини [Електронний ресурс] / Василь Озорович, Ольга Фабрика-Процька// Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку : наук. зб. / Рівнен. держ. гуманітар. ун-т; Ін-т культурології НАМУ. – Рівне, 2025. – Вип. 50. – С. 362–366. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 31.10.2025. – Режим доступу:

<https://zbirnyky.rshu.edu.ua/index.php/ucpmk/issue/view/28>

Комплексно висвітлено функціонування музеїв Гуцульщини як осередків збереження та популяризації унікальної культури українських Карпат. Проаналізовано провідні музейні установи регіону, що репрезентують народне мистецтво, традиції, побут, духовність та ремесла гуцулів. Зазначено їхній внесок у формування національної ідентичності та розвиток етнографічного туризму. Доведено, що, незважаючи на складні реалії сьогодення в Україні, музеї Гуцульщини сприяють збереженню та популяризації традиційної народної культури, виховуючи нове покоління українців на засадах національних традицій. Завдяки зусиллям музейних працівників, дослідників та громади, гуцульська культура продовжує жити та розвиватися, збагачуючи національну та світову культурну спадщину.

28. Чибирак, Світлана. Виставка як форма культурно-освітньої взаємодії з громадою: на прикладі проєкту «Свій/Чужий. Історії про...» [Електронний ресурс] / Світлана Чибирак, Людмила Мірошниченко-Гусак // Українська

культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку : наук. зб. / Рівнен. держ. гуманітар. ун-т; Ін-т культурології НАМУ. – Рівне, 2025. – Вип. 50. – С. 506–511. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 11.11.2025. – Режим доступу: <https://zbirnyky.rshu.edu.ua/index.php/ucpmk/issue/view/28>

Розглянуто досвід реалізації музейної виставки в сучасному культурному просторі, який демонструє відхід від традиційних підходів показу пам'яток до формування простору взаємодії відвідувач/музейне середовище. Проаналізовано виставковий проєкт «Свій/Чужий. Історії про...» Волинського краєзнавчого музею (м. Луцьк) як приклад кураторського підходу, що створює простір для діалогу, самовираження та рефлексії через залучення особистих наративів, інтерактивних форм комунікації та цифрових технологій.

КУЛЬТУРНА СПАДЩИНА

29. Іонов, Володимир Ілліч. Культурна спадщина як ресурс: проблеми та стратегічні перспективи її розвитку [Електронний ресурс] / Володимир Ілліч Іонов // Вісн. НАКККиМ : наук. журн. – 2025. – № 2. – С. 59–63. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 06.09.2025. – Режим доступу: https://nakkkim.edu.ua/images/Instytutu/nauka/vydannia/visnyk/Visnik_2025_2-DOI-3.pdf

Уперше проведено цілісний аналіз культурної спадщини як ресурсу з акцентом на виклики, що виникають у процесі її збереження, а також окреслено стратегічні напрями розвитку, що враховують сучасні політичні, технологічні та соціокультурні трансформації. Наголошено на важливості розвитку цифрових технологій та інклюзивного підходу до участі різних соціальних груп у культурних процесах. Увагу приділено взаємозв'язку між збереженням спадщини та її потенціалом для сталого розвитку, інновацій та посилення національної ідентичності. Крім того, дослідження прагне показати роль культурної спадщини як платформи для міжкультурного діалогу та формування соціальної згуртованості. Зазначено, що сучасний підхід до збереження культурної спадщини потребує комплексного розуміння її соціально-культурної, економічної та екологічної цінності. Підкреслено необхідність удосконалення правової бази, підвищення професійної підготовки фахівців і розвитку освітніх програм, що сприятимуть сталому розвитку цієї сфери.

30. Трач, Юлія. Етичні аспекти інтеграції штучного інтелекту у сфері культурної спадщини: закордонний дискурс [Електронний ресурс] / Юлія Трач // Цифрова платформа: інформаційні технології в соціокультурній сфері : наук. журн. / КНУКиМ. – 2025. – Т. 8, № 1. – С. 23–32. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 18.10.2025. – Режим доступу: <http://infotech-soccult.knukim.edu.ua/issue/view/19520>

Введено в науковий обіг напрацювання закордонних дослідників щодо етичних викликів застосування технологій штучного інтелекту (ШІ) у сфері

культурної спадщини, доповнено уявлення про специфіку розробки інструментів ІІІ, які мають пом'якшувати ризики, пов'язані з культурною апропріацією, спотворенням й експлуатацією, і водночас прагнути до більшої культурної чутливості й інклюзивності, забезпечуючи рівне представництво всіх культур та цінностей людства у цифровому просторі.

31. Шевченко, Наталія Олександрівна. Культурна спадщина як каталізатор відновлення локальної ідентичності та соціальної адаптації в повоєнний період [Електронний ресурс] / Наталія Олександрівна Шевченко // Вісн. НАКККиМ : наук. журн. – 2025. – № 2. – С. 75–80. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 07.09.2025. – Режим доступу:

https://nakkkim.edu.ua/images/Instytutu/nauka/vydannia/visnyk/Visnik_2025_2-DOI-3.pdf

Наукова новизна дослідження полягає у висвітленні перспективних стратегій використання культурної спадщини у сталому розвитку туристичної сфери, що дозволять модернізувати існуючу в регіонах та окремих громадах соціокультурну інфраструктуру для забезпечення відновлення локальної ідентичності та соціальної адаптації українців у післявоєнний період.

Див. № 12, 27.

МИСТЕЦТВО. ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ

ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО

32. Бітаєва, Ганна. Мурали як індикатор соціокультурних трансформацій в урбаністичному просторі: світовий досвід та український контекст [Електронний ресурс] / Ганна Бітаєва // Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку : наук. зб. / Рівнен. держ. гуманітар. ун-т; Ін-т культурології НАМУ. – Рівне, 2025. – Вип. 50. – С. 242–251. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 31.10.2025. – Режим доступу:

<https://zbirnyky.rshu.edu.ua/index.php/ucpmk/issue/view/28>

Розглянуто розвиток мистецтва муралу у світі та Україні, проаналізовано його основні функції та вплив на міський простір. Визначено особливості становлення муралів на глобальному рівні – від політичних агітаційних стінописів початку ХХ ст. до сучасних стрит-арт практик, що набули соціального, естетичного й туристичного характеру. Показано, що мурали виконують низку функцій (естетичну, комунікаційну, соціальну, туристично-економічну, екологічну, культурно-освітню тощо) у міському середовищі. Здійснено порівняння українських практик мурал-арту з міжнародними, з'ясовано спільні тенденції та відмінності. У висновках статті окреслено значення муралів для трансформації урбаністичного простору та суспільної свідомості, а також визначено перспективи подальших досліджень у цій галузі.

33. Бригідер, Андрій Вікторович. Мистецтво на продаж: роль артринку у формуванні нових культурних сенсів [Електронний ресурс] / Андрій Вікторович Бригідер // Вісн. НАКККиМ : наук. журн. – 2025. – № 2. – С. 107–111. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 07.09.2025. – Режим доступу:

https://nakkkim.edu.ua/images/Instytutu/nauka/vydannia/visnyk/Visnik_2025_2-DOI-3.pdf

У статті зроблено висновки, що артринок у ХХІ ст. це не лише платформа для капіталізації естетичного досвіду, а й середовище творення культурних смислів. Комодифікація мистецтва змінює його символічну природу: твір дедалі частіше оцінюється не за естетичною чи духовною вартістю, а за ринковою ціною, що розглядається як мірило художньої значущості. У процесі ринкової легітимації ключову роль відіграють куратори, галеристи, артдилери та інституції, які не лише просувають певні імена чи стилі, а й створюють «острови сенсу» – стабілізовані значення у світі мистецької невизначеності. Загалом, сучасний артринок формує нові культурно-мистецькі сенси як простір балансу між автентичністю та ринковими запитами, між естетикою і капіталом, між медійністю і змістом.

34. Бригідер, Кирило Вікторович. Образотворче мистецтво ХХІ століття як засіб вираження та збереження культурної ідентичності [Електронний ресурс] / Кирило Вікторович Бригідер // Вісн. НАКККиМ : наук. журн. – 2025. – № 2. – С. 112–118. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 12.09.2025. – Режим доступу:

https://nakkkim.edu.ua/images/Instytutu/nauka/vydannia/visnyk/Visnik_2025_2-DOI-3.pdf

Підсумовано, що образотворче мистецтво ХХІ ст. виконує ключову роль у формуванні, збереженні та трансформації культурної ідентичності в умовах глобалізації, соціальних криз та війни. Аналіз українського і світового контекстів засвідчує, що мистецькі практики слугують потужним інструментом репрезентації історичної пам'яті, національних символів і культурних кодів. Образотворче мистецтво не лише зберігає традиційні форми, а й трансформує їх, адаптуючи до сучасних викликів через використання новітніх технологій, цифрових платформ та інтеркультурного діалогу. Запропонована авторська типологія митців демонструє, як художники різних країн реагують на проблематику ідентичності, що робить цей напрям дослідження актуальним у міждисциплінарному вимірі.

35. Іщенко, Костянтин. Цифровізація артринку: нова ера образотворчого мистецтва та комерції [Електронний ресурс] / Костянтин Іщенко // Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку : наук. зб. / Рівнен. держ. гуманітар. ун-т; Ін-т культурології НАМУ. – Рівне, 2025. – Вип. 50. – С. 139–144. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 31.10.2025. – Режим доступу:

В дослідженні наголошено на основних чинниках і тенденціях, які вплинули на цифровізацію артринку. Наголошено, що використання цифрових технологій і NFT стало ключовим чинником трансформації артринку, розширивши доступ до мистецтва, змінивши механізми його оцінки та комерціалізації. Це дало змогу художникам знаходити нові способи монетизації своєї творчості, а колекціонерам – отримувати прозорішу інформацію про твори. Водночас цифровізація поставила перед артринком низку викликів. Насамперед питання автентичності та ексклюзивності мистецтва, адже цифрові твори, на відміну від фізичних, можуть тиражуватися без втрати якості. Це змінює традиційні механізми оцінювання мистецтва та може впливати на його вартість. Ще один аспект – зростаюча роль цифрових платформ у формуванні ринку. Онлайн-аукціони та маркетплейси дають митцям більше можливостей для самостійного просування, проте централізують контроль над ринком у руках технологічних компаній. Загалом цифровізація відкриває перед артринком нові перспективи, але водночас вимагає критичного аналізу змін, що відбуваються.

36. Левченко, Микола. Мистецтво на передовій: візуальна культура війни та образ перемоги в українському артдискурсі 2022–2024 років [Електронний ресурс] / Микола Левченко, Лідія Лимаренко, Наталя Терешенко // Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку : наук. зб. / Рівнен. держ. гуманітар. ун-т; Ін-т культурології НАМУ. – Рівне, 2025. – Вип. 50. – С. 100–108. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 31.10.2025. – Режим доступу:

Результати дослідження демонструють значний вплив війни на українську візуальну культуру, що проявилось в: активізації документальної фіксації воєнних злочинів та гуманітарної катастрофи; використанні мистецтва як засобу терапії та осмислення травматичного досвіду; еволюції образу перемоги від героїчного опору до рефлексивного осмислення ціни свободи та необхідності відновлення; активному використанні цифрових технологій й соціальних мереж для поширення візуальної культури та культурного спротиву; зміщенні тематичного фокусу на питання національної ідентичності, героїзму та боротьби; появі нових іконографічних образів героїв та меморіальних практик (мурали). Матеріали статті стануть у нагоді для розробки навчальних курсів, музейних експозицій та культурних проєктів, спрямованих на осмислення досвіду війни, збереження пам'яті про героїв та формування національної ідентичності. Також результати дослідження можуть бути використані для аналізу інформаційного простору та протидії дезінформації в умовах воєнних конфліктів.

37. Михальчук, Вадим Володимирович. Мотиви урбанізму в українському живописі другої половини XX – початку XXI століття крізь призму соціокультурних трансформацій [Електронний ресурс] / Вадим Володимирович

Михальчук // Вісн. НАКККиМ : наук. журн. – 2025. – № 2. – С. 243–249. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 09.10.2025. – Режим доступу:

https://nakkkim.edu.ua/images/Instytuty/nauka/vydannia/visnyk/Visnik_2025_2-DOI-3.pdf

У статті зроблено висновки, що в радянську добу урбаністичні мотиви існували як маргінальний, але впізнаваний елемент соцреалістичного живопису, в якому місто переважно фігурувало як простір героїчного будівництва. Водночас деякі художники вже тоді прагнули до формального експерименту та емоційного осмислення міського середовища, прокладаючи шлях до подальших інтерпретацій. З розпадом СРСР урбанізм у мистецтві набуває іронічного, критичного, постмодерного характеру. Місто втрачає свою ідеологічну цілісність і постає як фрагментований простір розпаду, культурного перевантаження і нових ідентичностей. На рубежі XX–XXI століть урбаністичний мотив вступає у фазу цифрової інтерпретації та розширеного медіадискурсу. Місто осмислюється крізь призму постіндустріального занепаду, міграції, віртуалізації простору. Після 2014 р., а особливо після повномасштабного вторгнення 2022 р., урбаністичний ландшафт стає документом катастрофи, емоційним свідченням війни. Місто в мистецтві більше не лише тло, а повноцінний учасник драматичних подій. Сучасне українське мистецтво не просто зображує місто, мислить через нього, виявляє соціальні та екзистенційні конфлікти, змінюючи саму функцію живопису в суспільстві.

38. Прокопчук, Інна. Естетика втрати: трансформації меморіального простору у візуальному мистецтві та дизайні XX–XXI століть [Електронний ресурс] / Інна Прокопчук, Юрій Кантаровський, Віктор Прокопенко // Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку : наук. зб. / Рівнен. держ. гуманітар. ун-т; Ін-т культурології НАМУ. – Рівне, 2025. – Вип. 50. – С. 427–437. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 11.11.2025. – Режим доступу:

<https://zbirnyky.rshu.edu.ua/index.php/ucpmk/issue/view/28>

Досліджено трансформацію меморіального простору у візуальному мистецтві та дизайні архітектурного середовища XX–XXI століть. Простежено розвиток художньо-дизайнерських стратегій – від античних сакральних структур і монументальності модернізму до сучасних концептуальних інтерпретацій, що апелюють до тілесного досвіду, афекту, тиші та матеріальності. Наголошено на зміщенні семантичного акценту: від героїчної риторики – до інтимної скорботи, від фігуративності – до абстракції, від репрезентації – до емпатійного залучення. Показано як меморіал перестає бути носієм наративу і перетворюється на простір співприсутності, де архітектура слугує медіатором пам'яті. Розглянуто знакові приклади постмеморіальної архітектури в Західній Європі та США як

втілення архітектури втрати, побудованої на принципах мінімалізму, інсталяційної структури, монохромності та безсловесної присутності. Зосереджено увагу на українському контексті після 2014 р.: досліджено нові форми комеморації, зумовлені війною, процесами декомунізації та активізацією громадянських ініціатив. В роботі обґрунтовано, що сучасний меморіал стає живою формою публічного діалогу, простором тиші й рефлексії, що не нав'язує, а надає можливість пам'ятати. У цьому – нова парадигма культури пам'яті посттравматичного суспільства.

39. Zinchenko, Mykola. Art Auctions: Economy, Culture, and Symbolic Value in a Globalised World = Аукціони мистецтва: економіка, культура та символічна вартість у глобалізованому світі [Електронний ресурс] / Mykola Zinchenko // Вісн. НАКККиМ : наук. журн. – 2025. – № 2. – С. 279–285. – Назва з екрана. – Текст англ. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 09.10.2025. – Режим доступу:

https://nakkkim.edu.ua/images/Instytuty/nauka/vydannia/visnyk/Visnik_2025_2-DOI-3.pdf

У статті підсумовано ключову роль, яку відіграють аукціони у сучасному артринку. Аукціони є не лише місцями фінансового обміну творами мистецтва, але й платформами, де економічні та культурні цінності обговорюються, формуються та публічно презентуються. Здійснюючи передачу права власності, аукціони водночас зміцнюють культурні ієрархії та сприяють накопиченню культурного капіталу. Крім того, дослідження показує, що зі зростанням глобалізації значення аукціонів у формуванні як фінансової, так і культурної вартості творів мистецтва залишатиметься центральним, та пропонує нові погляди на те, як глобалізація посилила взаємозв'язок між економічним і символічним капіталом у світі мистецтва. У роботі розкрито механізми, за допомогою яких аукціони мистецтва одночасно функціонують як економічні ринки та культурні церемонії, що легітимізують художню вартість.

Див. № 15.

МУЗИКА

40. Антіпіна, Інна. Ші у музичній індустрії: трансформація креативних процесів [Електронний ресурс] / Інна Антіпіна // Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку : наук. зб. / Рівнен. держ. гуманітар. ун-т; Ін-т культурології НАМУ. – Рівне, 2025. – Вип. 50. – С. 335–342. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 31.10.2025. – Режим доступу:

<https://zbirnyky.rshu.edu.ua/index.php/ucpmk/issue/view/28>

В роботі досліджується вплив штучного інтелекту (ШІ) на трансформацію креативних процесів у музичній індустрії. Особливу увагу приділено культурологічному виміру цієї взаємодії: питанням авторства, автентичності, сприйняття музики слухачами та співіснування технологічних

і людських стратегій творення. Проаналізовано сучасні приклади коавторства людини і ШІ, а також порушено етичні, правові та соціокультурні аспекти алгоритмізації мистецтва. У висновках наголошено на фрагментарності існуючих досліджень та окреслено перспективи подальшого міждисциплінарного вивчення нових форм штучної креативності в музичному мистецтві.

41. Базелишин, Віталій Олегович. Синтез академічних і популярних традицій у музиці ХХІ століття: естетика, технології, рецепція [Електронний ресурс] / Віталій Олегович Базелишин // Вісн. НАКККиМ : наук. журн. – 2025. – № 2. – С. 450–456. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 07.10.2025. – Режим доступу:

https://nakkkim.edu.ua/images/Instytutu/nauka/vydannia/visnyk/Visnik_2025_2-DOI-3.pdf

У статті зазначено, що синтез академічного і популярного в музиці ХХІ ст. є не лише проявом постмодерної еклектики, а й важливим фактором еволюції музичної мови. Така взаємодія сприяє розширенню аудиторії академічного мистецтва, формуванню нових жанрових і стилістичних форм, а також інтенсифікує роль слухача як активного інтерпретатора. Цифрові технології, своєю чергою, виступають як каталізатор цих процесів, змінюючи способи продукування, трансляції та сприйняття музичного контенту.

42. Березовський, Богдан Костянтинович. Музична культура Галичини кінця ХІХ – першої половини ХХ століття в розвитку української музичної традиції [Електронний ресурс] / Богдан Костянтинович Березовський // Вісн. НАКККиМ : наук. журн. – 2025. – № 2. – С. 457–464. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 07.10.2025. – Режим доступу:

https://nakkkim.edu.ua/images/Instytutu/nauka/vydannia/visnyk/Visnik_2025_2-DOI-3.pdf

Галичина кінця ХІХ – першої половини ХХ ст. відіграла важливу роль у формуванні української музичної традиції. Це був період піднесення музичної культури на території Галичини в результаті соціально-політичних змін та активної участі окремих культурних особистостей. Їх індивідуальна творчість як композиторів, диригентів, педагогів, виконавців, культурно-освітніх діячів сформувала музичні традиції, які стали важливою частиною національної ідентичності. У висновках статті підкреслено, що саме в Галичині вперше було сформовано модель національного музичного мислення, яка стала основою для подальшого розвитку української академічної музики.

43. Білий, Ілля Володимирович. Трансформація української музичної попкультури крізь призму концепції культурного націоналізму [Електронний ресурс] / Ілля Володимирович Білий // Вісн. НАКККиМ : наук. журн. – 2025. – № 2. – С. 94–98. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 07.09.2025. – Режим доступу:

https://nakkkim.edu.ua/images/Instytutu/nauka/vydannia/visnyk/Visnik_2025_2-DOI-3.pdf

В роботі зроблено висновки, що українська музична попкультура у 2014–2024 рр. зазнала суттєвих трансформацій, перетворившись на середовище популяризації проукраїнських наративів та осмислення важливих для всього українського народу суспільно-політичних питань. Основними каталізаторами змін у середині української музичної популярної культури стали Євромайдан, Революція гідності, анексія Криму, початок Антитерористичної операції на сході України, російсько-українська війна. На сучасному етапі українська музична попкультура характеризується активізацією національної та етнокультурної проблематики, що зумовлено пріоритетним положенням концепції культурного націоналізму в умовах російсько-української війни. Одним із найпоширеніших образів сучасної вітчизняної музичної попкультури є інтелектуал/інтелектуалка з виразною національною ідентичністю, творчість якого/якої здійснює активний вплив на формування світоглядної позиції, національної приналежності, посилення патріотичних почуттів та героїчних прагнень в боротьбі за свободу України.

44. Бологов, Микита. Історіографія діяльності хору ім. Г. Верьовки (1943–2025) у контексті соціокультурних трансформацій [Електронний ресурс] / Микита Бологов // Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку : наук. зб. / Рівнен. держ. гуманітар. ун-т; Ін-т культурології НАМУ. – Рівне, 2025. –

Вип. 50. – С. 251–257. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 31.10.2025. – Режим доступу:

<https://zbirnyky.rshu.edu.ua/index.php/ucpmk/issue/view/28>

Досліджено історіографію функціонування Національного заслуженого академічного українського народного хору України ім. Г. Г. Верьовки у контексті соціокультурних трансформацій, що супроводжували розвиток українського суспільства у зазначений часовий проміжок. Зроблено спробу виділити, класифікувати, структурувати й проаналізувати джерельну базу, пов'язану з хором ім. Г. Г. Верьовки, в межах соціокультурних перетворень з метою виявлення дослідницьких прогалів. Увагу акцентовано на недостатній вивченості танцювального аспекту та майже повній відсутності аналізу хореографічної спадщини колективу.

45. Заря, Світлана Валеріївна. Від естрадних вокальних конкурсів до медіаформатів [Електронний ресурс] / Світлана Валеріївна Заря // Вісн. НАКККиМ : наук. журн. – 2025. – № 2. – С. 390–395. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 06.09.2025. – Режим доступу:

https://nakkkim.edu.ua/images/Instytutu/nauka/vydannia/visnyk/Visnik_2025_2-DOI-3.pdf

В статті доводиться, що естрадні вокальні конкурси відіграли фундаментальну роль у становленні та розвитку української естрадної вокальної школи. На початкових етапах, національні фестивалі, такі як «Червона рута», «Пісенний вернісаж» та «Конкурс імені Володимира

Івасюка», були основними платформами для виявлення талантів, формування професійних стандартів та популяризації україномовної пісні. Вони не лише відкривали нові імена, а й сприяли розвитку української музичної індустрії. З появою та розвитком телебачення, а згодом і глобальних медіаформатів, таких як «Євробачення», «Голос країни» та «Х-Фактор», відбулася трансформація як самих конкурсів, так і шляхів розвитку естрадних вокалістів. Ці міжнародні проєкти перетворили вокальні змагання на масштабні телевізійні реаліті-шоу, де важливим став не лише вокальний талант, а й харизма, здатність працювати з камерою, емоційна подача та історія учасника. Еволюція медіаформатів суттєво змінила механізми появи нових зірок та взаємодії артистів з аудиторією. Ця трансформація підкреслює гнучкість та здатність української естради до постійного оновлення, залишаючись при цьому важливим елементом національної культури.

46. Каменська, Вероніка Юріївна. Феномен токатності в українській музиці 1970-х рр. у контексті процесу «українізації» жанру токати в середині ХХ ст. [Електронний ресурс] / Вероніка Юріївна Каменська // Вісн. НАКККіМ : наук. журн. – 2025. – № 2. – С. 430–435. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 26.10.2025. – Режим доступу:

https://nakkkim.edu.ua/images/Instytutu/nauka/vydannia/visnyk/Visnik_2025_2-DOI-3.pdf

Дослідження показало, що в період 1940–1960-х рр. в українській фортепіанній музиці спостерігалася тенденція «українізації» жанру токати, що проявлялася через використання народнопісенних інтонацій, ладо-гармонічних особливостей та характерних фактурних рисунків (на прикладі творів Ю. Щуровського, І. Шамо, В. Філіпенка та ін.). У 1970-х рр. цей процес набув нового змісту через розвиток явища «токатності», що виражалося в активному використанні токатного тематизму та його подальшій еволюції в музичній драматургії творів. Подальше дослідження феномена «токатності» дозволить глибше розкрити особливості жанрово-стильової еволюції української фортепіанної музики.

47. Кукайло, Антон Анатолійович. Еволюція вокальних технік у музиці ХХ – початку ХХІ ст.: від класичної традиції до експерименту [Електронний ресурс] / Антон Анатолійович Кукайло // Вісн. НАКККіМ : наук. журн. – 2025. – № 2. – С. 470–476. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 07.09.2025. – Режим доступу:

https://nakkkim.edu.ua/images/Instytutu/nauka/vydannia/visnyk/Visnik_2025_2-DOI-3.pdf

У результаті проведеного дослідження встановлено, що вокальні техніки ХХ – початку ХХІ ст. зазнали суттєвої трансформації, зумовленої як внутрішніми процесами розвитку музичного мистецтва, так і зовнішніми соціокультурними чинниками. Відбулася переоцінка традиційних академічних канонів співу, що сприяло розширенню спектра вокальних виражальних засобів.

Експериментальні практики, включаючи екстремальні вокальні прийоми, розширену техніку, електронну модуляцію голосу та інтермедіальні форми, стали невід'ємною частиною сучасного вокального виконавства. Важливим вектором розвитку є інтеграція вокального мистецтва з іншими видами творчості – театром, перформансом, медіаартом, що формує нову художню парадигму. Спостерігається також тенденція до індивідуалізації вокального стилю, де голос виступає не лише як музичний інструмент, а як носій особистісного та культурного коду.

48. Малюцький, Віктор Олексійович. Хорове мистецтво як елемент культурного бренду України: традиції, трансформації, перспективи [Електронний ресурс] / Віктор Олексійович Малюцький // Вісн. НАКККіМ : наук. журн. – 2025. – № 2. – С. 181–187. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 07.10.2025. – Режим доступу:

https://nakkkim.edu.ua/images/Instytuty/nauka/vydannia/visnyk/Visnik_2025_2-DOI-3.pdf

Уперше хорове мистецтво розглянуто не лише як художню практику, а як системну складову культурного бренду України. Обґрунтовано зв'язок між естетичними особливостями хорової традиції (багатоголосся, ліризм, глибинна духовність) та асоціативним сприйняттям України у світі; запропоновано засади інтеграції хорової спадщини у стратегії культурної політики та комунікації держави. В роботі зазначено, що хорове мистецтво є одним із найглибших і найстійкіших проявів української музичної культури, яке, попри виклики часу, зберігає високий рівень художньої досконалості та автентичності. Аналіз історичних та сучасних аспектів розвитку хорової традиції дозволяє стверджувати, що вона виступає не лише як форма музичного самовираження, а й як маркер національної ідентичності, носій колективної пам'яті та духовних цінностей українського народу. У сучасному цифровізованому й інформатизованому світі, де формується нова логіка культурної комунікації, хорове мистецтво здатне відігравати важливу роль у створенні та просуванні позитивного культурного образу України. Особливої актуальності набуває потреба у державній підтримці хорових колективів, створенні спеціальних програм просування українського хорового мистецтва за кордоном, формуванні цілісної культурної політики, де хор розглядається як не лише художній, а й стратегічний культурний ресурс. Насамперед йдеться про необхідність поєднання традиції з інновацією: включення сучасних мультимедійних форматів, цифрової комунікації та брендovanого культурного продукту для презентації української хорової спадщини на світовому рівні.

49. Масло, В'ячеслав Миколайович. Сучасний джаз як основа нової естрадної естетики [Електронний ресурс] / В'ячеслав Миколайович Масло // Вісн. НАКККіМ : наук. журн. – 2025. – № 2. – С. 486–490. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 07.09.2025. – Режим доступу:

https://nakkkim.edu.ua/images/Instytuty/nauka/vydannia/visnyk/Visnik_2025_2-DOI-3.pdf

У статті підкреслено, що у ХХІ ст. джаз трансформувався з елітарного жанру у відкритий стильовий простір, що активно взаємодіє з попмузикою, електронікою, хіп-хопом, R&B та фольклором. На естраді він став лабораторією для експериментів зі звуком, ритмом і формою. Особливу роль у цьому процесі відіграє ню-джаз – міжжанрове явище, що поєднує складність джазової гармонії з ритмами й естетикою цифрової епохи. Завдяки ню-джазу джазове мислення проникло в масову культуру – від TikTok до фестивалів, від клубних виступів до телевізійних шоу. На естраді неоджазові риси стають маркерами нової музичної якості. Застосування джазових технік, таких як складна гармонія, свінгова ритміка та вокальна імпровізація, стає ознакою високої музичної майстерності та естетичної зрілості сучасних виконавців.

50. Овчаренко, Святослав. Український симфонізм у системі марксистсько-ленінської ідеології: критичний огляд [Електронний ресурс] / Святослав Овчаренко // Вісн. КНУКіМ. Серія: Музичне мистецтво : наук. журн. – 2025. – Т. 8, № 1. – С. 95–107. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 25.10.2025. – Режим доступу:

<http://musical-art.knukim.edu.ua/issue/view/19341>

У дослідженні систематизовано методи ідеологічного контролю та їхній безпосередній негативний вплив на жанрово-стильові особливості симфонічної музики, зокрема через діяльність державних інституцій (Спілка композиторів СРСР, цензурні комітети тощо). Констатовано нову інтерпретацію соціалістичного реалізму не лише як художньої доктрини, але і як тоталітарного інструменту формування суспільної свідомості через симфонізм. Дослідження сприяє глибшому розумінню взаємозв'язку між ідеологією та мистецтвом, що може бути корисним для аналізу сучасних культурних процесів і державного регулювання мистецької діяльності, як інструменту захисту незалежної України в межах нових викликів сьогодення та ідеологічного тиску з боку держави-агресора.

51. Сорокін, Петро Олексійович. Фестиваль національних духових оркестрів «Сурми України»: аспекти виконавської творчості [Електронний ресурс] / Петро Олексійович Сорокін // Вісн. НАКККіМ : наук. журн. – 2025. – № 2. – С. 502–506. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 06.09.2025. – Режим доступу:

https://nakkkim.edu.ua/images/Instytuty/nauka/vydannia/visnyk/Visnik_2025_2-DOI-3.pdf

В роботі визначено роль Всеукраїнського фестивалю національних духових оркестрів «Сурми України» у формуванні сучасного репертуару та виконавської практики духових оркестрів; проаналізовано репертуар колективів, їх інтерпретаційні особливості, взаємодію класичних традицій і новітніх тенденцій у виконавстві. Вперше наголошено на фестивалі «Сурми

України» як на платформі для культурної дипломатії, що сприяє міжнародному обміну досвідом та популяризації духового оркестрового виконавства у міжнаціональних масштабах.

Див. № 20, 53.

ТЕАТР. ТЕАТРОЗНАВСТВО

52. Гордєєва, Олена Сергіївна. Вплив воєнного часу на творчі пошуки музично-драматичних театрів України [Електронний ресурс] / Олена Сергіївна Гордєєва // Вісн. НАКККиМ : наук. журн. – 2025. – № 2. – С. 551–555. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 26.10.2025. – Режим доступу:

https://nakkkim.edu.ua/images/Instytutu/nauka/vydannia/visnyk/Visnik_2025_2-DOI-3.pdf

У статті підсумовано, що трансформація творчої діяльності колективів українських музично-драматичних театрів з моменту початку відкритої фази російсько-української війни (24 лютого 2022 р.) відбувається як на зовнішньому, так і на внутрішньому рівні, отримавши виявлення у: зміні репертуарної політики (забороні російськомовних постановок, п'єс російських авторів, розширення репертуару постановками п'єс сучасних українських та закордонних авторів, драматичних творів класичного спадку та ін.), появі інноваційних форматів репрезентації театральної творчості, опосередковані інформаційно-комунікаційними технологіями (вистави онлайн, онлайн-читання, короткі відео в соціальних медіа та ін.), появі нової ідейно-тематичної спрямованості постановок (висвітлення різноманітних аспектів життя людини в умовах війни та боротьби за власне життя і свободу), посилення героїко-патріотичної тематики та ін.

53. Жорнова, Олена. Феномен креативної команди в музичному мистецтві [Електронний ресурс] / Олена Жорнова, Ольга Жорнова // Вісн. КНУКиМ. Серія: Музичне мистецтво : наук. журн. – 2025. – Т. 8, № 1. – С. 79–94. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 25.10.2025. – Режим доступу:

<http://musical-art.knukim.edu.ua/issue/view/19341>

Актуальність дослідження зумовлена необхідністю долання розриву між теорією та практикою командної роботи в музичному театрі. Започатковано емпіричне вивчення команд у музичному театрі. Вперше описано їх форматні ознаки та статистично доведено їхню інформативність.

54. Косінова, Олена Миколаївна. Твори Миколи Гоголя на українській театральній сцені: еволюція художнього осмислення та адаптації [Електронний ресурс] / Олена Миколаївна Косінова, Денис Васильович Неграй // Вісн. НАКККиМ : наук. журн. – 2025. – № 2. – С. 527–533. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 06.09.2025. – Режим доступу:

В роботі підкреслено, що представлення творчої спадщини Миколи Гоголя на українській театральній сцені за майже сто років зазнало помітних трансформацій. На них мали значний вплив політичні події, ідеологічні настанови та культурне підґрунтя кожного історичного періоду. Театральна гоголіана на сьогодні, крім романтизованої етнографії, відбиває постколоніальне сприйняття представленої у творах письменника реальності. Нині український культурний простір репрезентує творчість М. Гоголя як частину національної культурної спадщини, очищуючи її від російського ідеологічного тлумачення. На сьогодні твори митця представлено в різних формах – від класичних вистав до експериментального театру, де сучасні технології дають змогу занурити глядача у світ образів Гоголя щоразу по-новому.

55. Куртева, Карина Русланівна. Інноваційні процеси в сучасному українському балетному мистецтві [Електронний ресурс] / Карина Русланівна Куртева, Олександр Миколайович Іваницький, Людмила Миколаївна Шилова // Вісн. НАКККіМ : наук. журн. – 2025. – № 2. – С. 309–313. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 09.10.2025. – Режим доступу:

https://nakkkim.edu.ua/images/Instytuty/nauka/vydannia/visnyk/Visnik_2025_2-DOI-3.pdf

Наукова новизна роботи полягає в комплексному аналізі основних тенденцій впровадження інновацій у сучасне українське балетне мистецтво. Балет має важливе значення для української національної культури, адже він синтезує різні види мистецтва, відображає національні традиції та постає засобом культурної дипломатії, підкреслюючи унікальність та багатство української культури. Український балет відрізняється своєю унікальною стилістикою та зберігає національну ідентичність, що робить його джерелом національної гордості. Імена сучасних українських балетних діячів є знайомими в усьому світі: К. Кухар, В. Писарев, Р. Поклітару, В. Стоянов, В. Троїцький, А. Шекера та ін. Сучасне українське балетне мистецтво перебуває на перетині традицій і новаторства. В умовах культурних викликів воно демонструє здатність до переосмислення форм, технік і смислів, зберігаючи глибоку національну ідентичність. Сучасна балетна хореографія постійно трансформується, як жива тканина мистецтва, реагуючи на виклики часу, новітні технології, суспільні зміни, культурні кризи тощо. Дослідження українського балету сприяють кращому розумінню національних традицій та особливостей їх функціонування в найрізноманітніших видах мистецтва.

56. Позняк, Артем Вікторович. «Біполярна театральність» як феномен сучасної європейської режисури [Електронний ресурс] / Артем Вікторович Позняк, Марина Василівна Сорока // Вісн. НАКККіМ : наук. журн. – 2025. –

№ 2. – С. 534–538. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 06.09.2025. – Режим доступу:

https://nakkkim.edu.ua/images/Instytuty/nauka/vydannia/visnyk/Visnik_2025_2-DOI-3.pdf

Дослідження виявило, що синтез оперної вистави з драматичним театром (музична та сценічна інтерпретація) є основою феномену біполярної театральності, в процесі розвитку якої театральні режисери активували в рамках оперної системи модифікацію сценічних функцій, що посприяло її відкриттю для подальших художніх профілів і перформативних модальностей. Театральна режисура зробила видовищні практики оперного театру еkleктичними та адаптованими, відкривши можливості постановок на сценах оперних театрів для митців, які були сторонніми для репрезентативної динаміки драматичного театру (кінорежисерам, режисерам-авангардистам і хореографам). Досвід театральної режисури, профільований через структури «сценічного письма», колективної драматургії та хореографії розширює можливості оперних постановок. Сучасна опера стає каталізатором режисерських практик та ідей, експериментів, резервуаром зазвичай стратифікованих і невловимих образів, що змінює стосунки з глядачем, а також процеси «ремедіації» між художніми мовами. У статті досліджено особливості європейської театральної режисури в контексті постановок оперних вистав театральними режисерами; проаналізовано модифікації сценічних функцій крізь призму формування нових художніх форм та перформативних модальностей європейської режисури; проаналізовано творчі підходи до постановки оперних вистав італійського режисера Д. Лівермора.

57. Рева, Тетяна Сергіївна. Біографізм у театральному мистецтві України 2022–2025 років як засіб репрезентації національної ідентичності [Електронний ресурс] / Тетяна Сергіївна Рева // Вісн. НАКККіМ : наук. журн. – 2025. – № 2. – С. 64–69. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 06.09.2025. – Режим доступу:

https://nakkkim.edu.ua/images/Instytuty/nauka/vydannia/visnyk/Visnik_2025_2-DOI-3.pdf

У сучасних складних умовах розвитку українського суспільства спостерігається звернення в театральних практиках до біографізму представників національної культури та мистецтва – Тараса Шевченка, Лесі Українки, Володимира Івасюка, Алли Горської та ін. Цей художній підхід дозволяє репрезентувати та транслявати соціуму такі культурні наративи, як боротьба, історична пам'ять, категорія справедливості, екзистенція народу, воля, автохтонність, поступальність та любов. Метою дослідження є аналіз рефлексій біографій видатних представників культури та мистецтва України в театральних постановках 2022–2025 рр.

58. Сірік, Данііл Русланович. Роль Київського державного дитячого музичного театру у формуванні балетного репертуару для дітей та юнацтва (1980–1990-ті рр.) [Електронний ресурс] / Данііл Русланович Сірік // Вісн. НАКККіМ : наук. журн. – 2025. – № 2. – С. 496–501. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 07.09.2025. – Режим доступу:

https://nakkkim.edu.ua/images/Instytuty/nauka/vydannia/visnyk/Visnik_2025_2-DOI-3.pdf

Вперше досліджено початковий етап становлення творчого колективу Київського державного дитячого музичного театру, що відбувся на рубежі 1980–1990-х рр., і був пов'язаний з формуванням нового пласта музики для дітей. Підкреслено, що на початковому етапі свого існування театр вирізнявся репертуаром, що охоплював широку палітру музичних творів – від академічної спадщини до опер-балетів на музику українських і зарубіжних композиторів. Такий підхід до формування репертуару дозволяв не лише демонструвати високу професійну майстерність, художню зрілість і перспективність балетної та оперної труп, а й гідно презентувати здобутки української музично-театральної культури на міжнародному рівні. Репертуар Київського державного дитячого музичного театру відзначався жанрово-змістовою різноманітністю, охоплюючи всі вікові категорії дитячої аудиторії та молоді, водночас враховуючи вподобання дорослої публіки.

Танець. Хореографія

59. Драч, Володимир Володимирович. Українське хореографічне мистецтво як інструмент культурної дипломатії: традиції та сучасні практики [Електронний ресурс] / Володимир Володимирович Драч // Вісн. НАКККіМ : наук. журн. – 2025. – № 2. – С. 152–157. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 06.09.2025. – Режим доступу:

https://nakkkim.edu.ua/images/Instytuty/nauka/vydannia/visnyk/Visnik_2025_2-DOI-3.pdf

Мета статті – дослідити українське хореографічне мистецтво як інструмент культурної дипломатії, окреслити його традиційні основи, сучасні практики та значення в умовах зовнішньополітичних викликів, зокрема повномасштабної війни. Основну увагу зосереджено на вивченні хореографічного мистецтва як засобу комунікації культурних сенсів та формування позитивного іміджу України на міжнародному рівні. Вперше систематизовано приклади міжнародних танцювальних ініціатив України в контексті культурної дипломатії та окреслено перспективи їх подальшого розвитку.

КІНОМИСТЕЦТВО. ТЕЛЕБАЧЕННЯ

60. Authorial documentary filmmaking in Ukraine in the late 1980 to early 1990 s: between political awakening and national identity = Авторський

документальний фільм в Україні кінця 1980 – початку 1990-х: між політичним пробудженням та національною ідентичністю [Електронний ресурс] / Maksym Demydenko, Dmytro Konovalov, Sofiia Konovalova, Stanislav Ostrous, Nataliia Markhaichuk // Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку : наук. зб. / Рівнен. держ. гуманітар. ун-т; Ін-т культурології НАМУ. – Рівне, 2025. – Вип. 50. – С. 402–407. – Назва з екрана. – Текст англ. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 31.10.2025. – Режим доступу:

<https://zbirnyky.rshu.edu.ua/index.php/ucpmk/issue/view/28>

Досліджено трансформації українського документального кінематографа на зламі 1980–1990-х років ХХ ст. в контексті проблематики національної ідентичності. Проаналізовано основні тематичні напрями, що стали актуальними для авторського висловлювання в період ідеологічної кризи та «перебудови»: Чорнобильська катастрофа, шахтарські протести, суспільно-політичні зрушення, осмислення радянських репресій та розсекречення історичних сюжетів. Виявлено художньо-документальні засоби, через які кінематографісти відходили від пропагандистського формату радянської агітдокументалістики та зверталися до авторського погляду, інтерпретаційності та наративної відкритості. Висвітлено, що в цей період документальне кіно стає майданчиком візуального репрезентування національної ідентичності та колективної історичної пам'яті.

61. Данилюк, Володимир Петрович. Українське ігрове кіно як інструмент культурної дипломатії та каталізатор громадських дискусій [Електронний ресурс] / Володимир Петрович Данилюк // Вісн. НАКККіМ : наук. журн. – 2025. – № 2. – С. 131–139. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 10.10.2025. – Режим доступу:

https://nakkkim.edu.ua/images/Instytuty/nauka/vydannia/visnyk/Visnik_2025_2-DOI-3.pdf

Вперше в українській культурології системно проаналізовано фільми, що здобули міжнародне визнання – «Плем'я», «Атлантида» та «Додому» – як приклад українського ігрового кіно, що служить інструментом культурної дипломатії та каталізатором суспільних дискусій. У статті з'ясовано механізми, за допомогою яких ці фільми, використовуючи різні художні підходи (радикальний експеримент, антиутопія, особиста драма), руйнують стереотипи про Україну та актуалізують важливі суспільні проблеми на міжнародному рівні. Доведено, що українське ігрове кіно після 2014 р. трансформувалося з розважального продукту в потужний ресурс для формування позитивного іміджу країни, утвердження національної ідентичності та філософського осмислення травматичного досвіду. Показано, що міжнародний успіх українських фільмів спричинений не лише актуальністю їхньої тематики, а й здатністю знаходити універсальний відгук у глядачів, зосереджуючись на загальнолюдських цінностях.

З М І С Т

КУЛЬТУРА. ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ	3
Креативні індустрії.....	3
Культура і суспільство.....	4
Новітні технології в культурі і мистецтві.....	5
НАЦІОНАЛЬНІ ПИТАННЯ КУЛЬТУРИ ТА МИСТЕЦТВА. МОВНІ ПИТАННЯ. ВІДНОВЛЕННЯ ТА ЗБЕРЕЖЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПАМ'ЯТІ.	7
ОРГАНІЗАЦІЯ І УПРАВЛІННЯ В ГАЛУЗІ КУЛЬТУРИ	8
Регіональна культурна політика, культурно-мистецьке життя громад.....	9
Правові питання галузі	9
Освіта. Кадри в галузі культури та мистецтва.....	10
МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО	12
КУЛЬТУРНО-ОСВІТНЯ РОБОТА. ДОЗВІЛЛЯ.....	12
НАРОДНА ТВОРЧІСТЬ. АМАТОРСТВО	12
БІБЛІОТЕЧНА СПРАВА. БІБЛІОТЕКОЗНАВСТВО. ДОКУМЕНТОЗНАВСТВО.....	13
МУЗЕЙНА СПРАВА. МУЗЕЄЗНАВСТВО. ЗАПОВІДНИКИ.....	15
КУЛЬТУРНА СПАДЩИНА	16
МИСТЕЦТВО. ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ	17
ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО.....	17
МУЗИКА	21
ТЕАТР. ТЕАТРОЗНАВСТВО	27
Танець. Хореографія	30
КІНОМИСТЕЦТВО. ТЕЛЕБАЧЕННЯ	30

Комп'ютерне опрацювання та редагування *І. Г. Піленко*

Формат 60x84/16. Умовн. друк. арк. 1,86. Б/т. Зам. 77. Безплатно

НБУ імені Ярослава Мудрого, Київ-1, Грушевського, 1. Тел. 278–85–12